

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1993 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että työ- tai virkasuhteessa taikka muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt osallistuisivat vuonna 1993 työttömyysturvan kustantamiseen työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi vuonna 1993 vuositasolla 0,2 prosenttia veron ennakoperinnän alaisesta palkasta.

Esitys liittyy osana vuodelle 1993 tehtyyn

tulopoliittiseen sopimukseen. Esitys liittyy myös valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1993 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 ja olemaan voimassa vuoden 1993 loppuun.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Osana vuotta 1993 koskevaa tulopoliittista sopimusta hallitus ja palkansaajien keskusjärjestöt ovat marraskuun 25 päivänä 1992 päivätyllä pöytäkirjalla sopineet vuositasolla 0,2 prosentin suuruisesta palkansaajien työttömyysvakuutusmaksusta vuodelle 1993. Työttömyysvakuutusmaksu käytettäisiin työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työttömyyspäivärahan valtionosuuksien pienentämiseen, kuitenkin siten, että 60 miljoonaa markkaa maksun tuotosta käytettäisiin työttömyyskassalain (603/84) 19 a §:ssä tarkoitettuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen tasaukseen. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi verotuksessa kokonaisuudessaan vähennyskelpoinen.

Nykytilanteen mukaisesti valtion rahoitusosuus työttömyysturvan ansioturvan päivärahamenoista on 47,5 prosenttia, työnantajien rahoitusosuus 47 prosenttia ja kassojen jäsenen rahoitusosuus 5,5 prosenttia. Esityksellä ei muutettaisi työttömyysturvan rahoitusosuuksia, mutta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotto käytettäisiin 60 miljoonaa

markkaa ylittävältä osalta valtion rahoitusosuuden pienentämiseen.

Ehdotuksen mukaan työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joille työnantaja on järjestänyt tapaturmavakuutuslaissa (608/48) tarkoitetun tapaturmasuojan, osallistuisivat vuonna 1993 työttömyysturvan kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi 0,2 prosenttia henkilön ennakoperintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 54 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta.

Työnantaja pidättäisi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä palveluksessaan olevan henkilön edellä mainituista tuloista. Lähtökohtana on, että maksu perittäisiin jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetut vakuutuslaitokset perisivät työnantajalta tämän työntekijöiltään pidättämät palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut samassa yhteydessä kuin työttömyyskassalain 33 §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Koska valtion palve-

luksessa olevista henkilöistä ei peritä viimeksi sanottua maksua, huolehtisi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perinnästä työnantajilta valtiokonttori. Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä todettaisiin, mikä on perittävä vähimmäismäärä.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut tilitettäisiin työttömyyskassalain 29 §:ssä tarkoitettulle työttömyyskassojen keskuskassalle. Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä säänneltäisiin tilittämistapa sekä vakuutuslaitosten että valtiokonttorin osalta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu käytettäisiin työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden pienentämiseen. Työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaan valtionosuus on 47,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä työttömyyskassan maksamista päivärahoista. Työttömyyskassalain 28 §:n mukaan työttömyyskassalle suoritetaan sen hakemuksesta kuukausittain riittävästi valtionosuuden ennakkoa siten, että ennakkojen määrä vastaa valtion sinä vuonna suoritettavaksi arvioitua määrää. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus velottaa työttömyyskassojen keskuskassan tätä tarkoitusta varten avaamaa tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut työttömyyskassoille työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden yhteydessä samalla valtionosuutta vastaavasti vähentäen.

Työttömyyskassalain 19 a §:n mukaan eri aloilla vallitsevan työttömyysrasituksen tasoitamiseksi valtio voi suorittaa jäsenmaksun tasauksena valtion tulo- ja menoarviossa sanottuun tarkoitukseen osoitettujen määrärahojen puitteissa niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 75 prosentilla lasketut keskimääräiset päivärahamenot. Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 1993 ei ole osoitettu määrärahaa edellä mainittuun tarkoitukseen. Työttömyyskassalain 22 §:n mukaan, jos kassan vajuusta ei ole voitu täyttää tasoitusrahastosta tai lain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukikassan varoista, vajuus täytetään valtion varoista kassalle myönnettävällä lisäosuudella. Edellä mainitussa hallituksen ja palkansaajien keskusjärjestöjen välisissä neuvotteluissa osapuolet ovat olleet yhtä mieltä siitä, että osa palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään

edellä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen. Ehdotuksen mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytettäisiin vuonna 1993 60 miljoonaa markkaa edellä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen, kuitenkin siten, että jäsenmaksujen tasaus suoritettaisiin niille työttömyyskassoille, joiden päivärahamenot ovat ylittäneet 50 prosentilla keskimääräiset päivärahamenot. Tarkemmat määräykset työttömyysvakuutusmaksujen tuoton käyttämisestä jäsenmaksujen tasaukseen antaisi sosiaali- ja terveysministeriö. Edellä mainituissa neuvotteluissa oli esillä myös, että osa työttömyysvakuutusmaksun tuotosta olisi käytetty valtionosuuden kattamiseen työttömyyskassojen vuoden 1993 vajauksista. Hallitus toimii siten, että työttömyyskassojen vajuusta ei enää tilivuodesta 1993 lukien katettaisi valtion varoista myönnettävällä lisäosuudella.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi ehdotuksen mukaan verotuksessa vähennyskelpoinen.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturmavakuutusjärjestelmälle aiheutuneet kustannukset korvattaisiin palkansaajan työttömyysvakuutuksen tuotosta siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä määrätään.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä työttömyysvakuutusmaksusta on työttömyyskassalaissa säädetty.

Tarkemmat määräykset lain soveltamisesta antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla arvioidaan kerättävän 435 miljoonaa markkaa. Valtion osuus työttömyyspäivärahan ansioturvan menoista alenisi runsaalla 370 miljoonalla markalla ja 60 miljoonaa markkaa käytettäisiin työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen tasaukseen.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivä-

nä tammikuuta 1993 ja olemaan voimassa vuoden 1993 loppuun. Lakia on tarkoitus soveltaa palkkaan, joka on maksettu tammi-kuun 1 päivän 1993 jälkeen lain voimassa ollessa. Koska teknisistä syistä maksun perintää ei kaikissa tilanteissa voida toteuttaa ensimmäisten palkanmaksujen yhteydessä, sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä todettaisiin, miten maksu voidaan periä taannehtivasti myös myöhempien palkanmaksujen yhteydessä.

4. Säättämisjärjestys

Veron tunnusmerkkinä on pidettävä sitä, että verotuksen kohteeksi joutuneelle säädetään maksu, jota käytetään valtion menojen kattamiseksi ennalta määräämättömään tarkoitukseen. Koska palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla pienennetään valtion vastuuta työttömyyspäivärahamenojen rahoituksessa, maksua voidaan pitää veroluontoisena maksuna.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1993 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joille työnantaja on järjestänyt tapaturmavakuutuslaissa (608/48) tarkoitetun tapaturmasuojan, osallistuvat vuonna 1993 työttömyysturvan kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla.

2 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 0,2 prosenttia henkilön ennakkoپرنتälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 54 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta.

3 §

Työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta tämän työntekijöiltään pidättämät palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut samassa yhteydessä ja samoin oikeuksin kuin työttömyyskassalain

(603/84) 33 §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Valtion palveluksessa olevan henkilöstön maksut perii valtiokonttori.

4 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut tilitetään työttömyyskassalain 29 §:ssä tarkoitettulle työttömyyskassojen keskuskassalle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus velottaa työttömyyskassojen keskuskassan tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut työttömyyskassoille työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtiosuuden yhteydessä samalla valtiosuutta vastaavasti vähentäen.

5 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1993 60 miljoonaa markkaa työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen. Jäsenmaksujen tasausta suoritetaan kuitenkin työttömyyskassalain 19 a §:n säännöksestä poiketen niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 50 prosentilla kassojen jäsentä kohti lasketut keskimääräiset päivärahamenot.

6 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen siten kuin tulo- ja varallisuusverolaissa säädetään.

7 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturmavakuutusjärjestelmälle aiheutuneet kustannukset korvataan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta.

8 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatetaan soveltuvien osin, mitä työttömyysvakuutusmaksusta työttömyyskassalaissa säädetään.

9 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1993.

Tätä lakia sovelletaan palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma HUUHTANEN*